

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Endring og utvikling

Christine Haga Sørlie
Ieder av satsingen
Samarbeid om etisk kompetanseheving KS

1. Formålet med endringsarbeid
2. Verdier *i* endring, og *for*, endring
3. Medarbeiderskap i utviklingsarbeid
4. Endringsarbeid og prioriteringer

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Formålet med endringsarbeid

[http://www.ks.no/etisk-
kompetanseheving](http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving)

Folk som vil forbedre
hele verden, kan med hell
starte i dens sentrum
og begynne med seg selv

Piet Hein

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Verdier *i* endring, og *for*, endring

[http://www.ks.no/etisk-
kompetanseheving](http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving)

Verdier

Åpne verdier

Skjulte verdier

Private verdier

Faglige verdier

Juridiske verdier

Økonomiske verdier

Profesjonens verdier

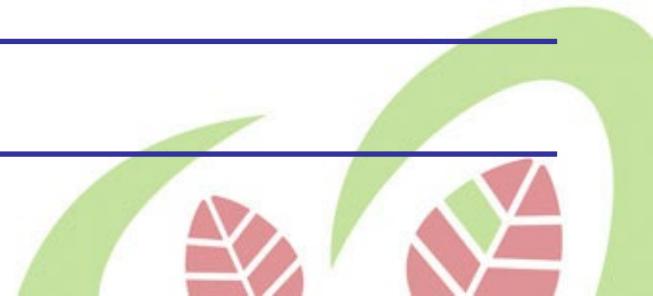
Institusjonens verdier

Nasjonale verdier

Internasjonale verdier/menneskerettighetskonvensjonen

Religiøse verdier

Kulturelle verdier

Etikk

Moral

Holdninger

Handlinger

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Verdier *for* praksis

=

Verdier *i* praksis?

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Medarbeiderskap i utviklingsarbeid

[http://www.ks.no/etisk-
kompetanseheving](http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving)

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Etisk kompetanse

Identifisere, reflektere, håndtere

Sagt på en annen måte, etisk kompetanse er kanskje først og fremst evnen til å gi kloke vurderinger av hva som - alt tatt i betraktnsing – er det beste, mest riktige, det mest rettferdige når situasjonen er som den er. Etisk kompetanse, slik vi forstår det i vår kontekst, er med andre ord praktisk dømmekraft og klokskap i faglig utfordrende situasjoner hvor verdier står på spill.

6 - trinnsmodellen

1. Hva er den etiske utfordringen?
2. Hva er fakta i situasjonen/saken?
3. Hvem er de berørte parter, og hva er deres syn og interesser?
4. Hvilke verdier/prinsipper/lover aktualiseres?
Hva sier kunnskapsgrunnlaget vårt oss?
5. Hvilke mulige handlingsalternativer finnes?
6. Helhetlig drøfting/vurdering av handlingsalternativene?

6-trinnsmodell for etikkrefleksjon

TRINN 1: DET ETISKE PROBLEM / SPØRSMÅL:

TRINN 2: FAKTA	TRINN 3: BERØRTE PARTER	TRINN 4: VERDIER, PRINSIPPER OG LOVVERK	TRINN 5: HANDLINGSLTERNATIVER
	Hvem er de berørte parter og på hvilken måte er de berørt - Hva er viktig for de ulike partene og hva er deres syn på saken?	• Hvilke verdier/prinsipper aktualiseres eller utfordres?• Skjulte verdier?• Foreligger det en verdikonflikt? – Mellom hvilke verdier/prinsipper?	Hva sier lover og retningslinjer som ev. aktualiseres?
Fakta som mangler:			

TRINN 6: HELHETSVURDERING. HVILKET HANDLINGSLTERNATIV ER BEST, ALT TATT I BETRAKTNING:

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Endringsarbeid og prioriteringer

[http://www.ks.no/etisk-
kompetanseheving](http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving)

Det verdimessig grunnlaget for prioriteringsprinsipper (St.m.34)

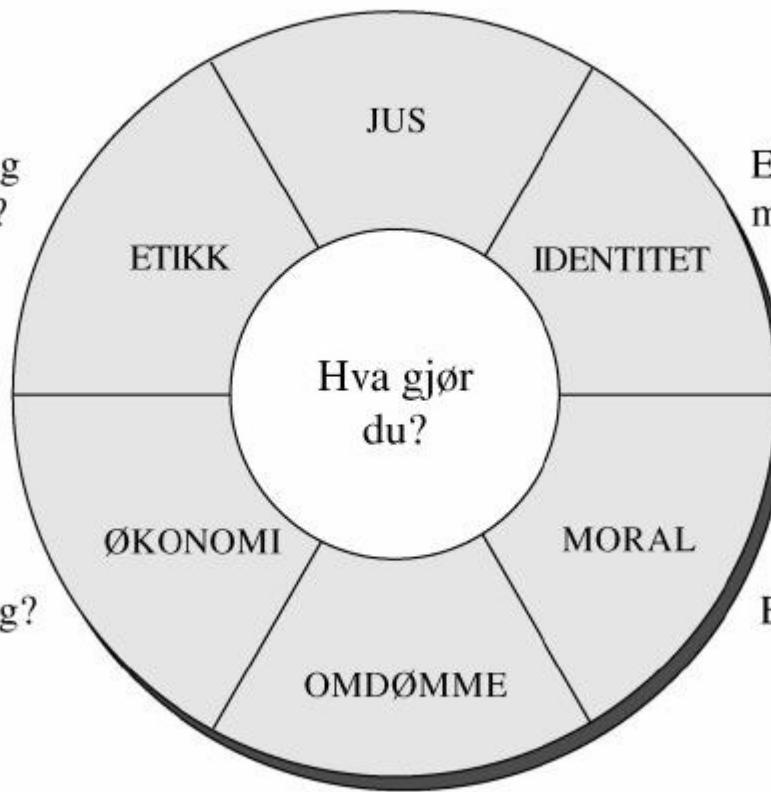
- Menneskets ukrenkelige egenverdi
- Likeverdig tilgang til helsetjenester
- Rettferdig fordeling
- Likeverdige tjenester etter behov
- Pasienter skal møtes på en verdig måte

NAVIGASJONSHJULET

Er det lovlig?

Lar det seg
begrunne?

Er det i samsvar
med verdiene våre?

Lønner det seg?

Beholder vi vår
troverdighet?

Er det riktig?

SAMARBEID OM ETISK
KOMPETANSEHEVING

Hva er viktig for deg?

[http://www.ks.no/etisk-
kompetanseheving](http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving)

Samarbeid om etisk kompetanseheving

- Satsingens nettside:
<http://www.ks.no/etisk-kompetanseheving>
- Satsingens Facebook-side:
[**Samarbeid om etisk kompetanseheving**](#)

